

ที่ นร ๐๕๐๘/ว ๒๑๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การถวายพระราชสมัญญา “อัคราภีรักษศิลป์” แด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ

เรียน รอง นรม. , รัฐ-นร. , กระทรวง กรม ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงวัฒนธรรม ด่วนที่สุด ที่ วร ๐๒๐๒/๒๕๕๕
ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

ด้วยกระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอเรื่อง การถวายพระราชสมัญญา “อัคราภีรักษศิลป์”
แด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ รายละเอียดปรากฏตาม
สิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้เสนอคณะรัฐมนตรีทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๒๑
สิงหาคม ๒๕๕๕

จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักอักษณและเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๓๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๒๔

www.cabinet.thaigov.go.th

๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การถวายพระราชสมัญญา “อัคราภีรักษศิลปิน” แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
เรียน เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประชุมคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๕
เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

๒. สำเนาหนังสือสำนักพระราชเลขานุการ ด่วนที่สุด ที่ รล ๐๐๐๒.๕/๒๐๕๕๓
ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

๓. คำอธิบายพระราชสมัญญา “อัคราภีรักษศิลปิน” แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

ด้วยกระทรวงวัฒนธรรม ได้เสนอเรื่อง การถวายพระราชสมัญญา “อัคราภีรักษศิลปิน” แต่
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มาเพื่อนำเสนอคณะกรรมการ

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา
ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ กระทรวงวัฒนธรรมสำนักในพระมหากษัตริย์คุณในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
พื้นบ้านไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมให้สืบทอดถึงอนุชนรุ่นหลังสืบไป และทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานปีการใน
การอนุรักษ์ พื้นฟู รักษา สร้างสรรค์ ส่งเสริม สืบทอด และพัฒนามรดกทางศิลปะของแผ่นดิน
ให้เจริญรุ่งเรือง อย่างต่อเนื่อง ยาวนาน เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒. ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงวัฒนธรรม ได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานถวายพระราชสมัญญาแต่สมเด็จพระ
พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา
๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ซึ่งคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิลปินแห่งชาติ และหัวหน้าส่วนราชการ
ในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่ดำเนินการถวายพระราชสมัญญาแต่สมเด็จพระ
พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเป็นการสนองพระมหากษัตริย์คุณและเฉลิมพระเกียรติให้ปรากฏ
อยู่ยั่งยืนสืบไป และกระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอเรื่องขอพระราชทานพระราชนุญาตทูลเกล้าฯ
ถวายพระราชสมัญญาแต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิม
พระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และที่ประชุมมีมติให้ความเห็นชอบพระราชสมัญญา
“อัคราภีรักษศิลปิน” ซึ่งมีความหมายว่า “ศิลปินยิ่งใหญ่ผู้ปกป้องรักษางานศิลปะ” โดยกระทรวงวัฒนธรรม

ได้ทำหนังสือ ...

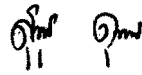
ได้ทำหนังสือขอพระราชทานพระราชนุญาตทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญาแต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทั้งนี้ สำนักราชเลขาธิการได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๓

๓. ประเด็นที่เสนอคณะรัฐมนตรี

กระทรวงวัฒนธรรมจึงขอเสนอเรื่อง การถวายพระราชสมัญญา “อัคราภิรักษ์ศิลปิน” แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุกมล คุณปลื้ม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

โทรศัพท์ ๐ ๒๔๒๒ ๘๙๒๗ - ๒๘

โทรสาร ๐ ๒๔๔๖ ๘๓๔๓

รายงานการประชุม
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
ครั้งที่ ๓/๒๕๕๕

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๔.๐๐ น.
ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๑๙ อาคารธนาถนงกรณ์

รายนามกรรมการที่เข้าประชุม

๑. นางสาวกมล คุณปลื้ม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม	รองประธานกรรมการ ปฏิบัติหน้าที่ประธานการประชุม
๒. นานางวนิดา สักการโกศล ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี แทน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๓. นางตฤษา ยินดีพิธ ที่ปรึกษาการคลัง แทน ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๔. นายธานี ทองภักดี อธิบดีกรมสารนิเทศ แทน ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
๕. นางธิดา จงก้องเกียรติ ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง แทน ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	กรรมการ
๖. นางสาวนฤมล พงษ์สุภาพ ผู้อำนวยการกลุ่มอำนาจการ แทน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
๗. นางสุภาพร พิมลลิขิต ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แทน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๘. นายสากล ฐินะกุล ผู้อำนวยการสำนักการมีส่วนร่วมของประชาชน แทน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๙. นางเมธินี เทพมณี ผู้ตรวจราชการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แทน ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
๑๐. นายนรินทร์ พสุนธราธรรม ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านลิขสิทธิ์ แทน ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
๑๑. นายพระนาย สุวรรณรัฐ ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ

๑๒. นายบัณฑิตย์ ศรีพุทธางกูร หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ แทน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๑๓. นางประนอม คำเที่ยง สาธารณสุขนิเทศ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข แทน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
๑๔. รศ.ดร.ธเนศ อภรณ์สุวรรณ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๕. รศ.ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๖. ผศ.ญาณวิทย์ กุญแจทอง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๗. นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๘. นายเกรียงไกร สัมปชสิทธิ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๙. นายโชคชัย ลีประดิษฐ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๐. นายวุฒิสาร ตันไชย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๑. นายธงชัย ณ นคร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๒. นายสมชาย เสี่ยงหลาย ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการและเลขานุการ

รายนามคณะกรรมการผู้ไม่มาประชุม

๑. พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา (รองนายกรัฐมนตรี)	ประธานกรรมการ	ติตราชการ
๒. ประธานสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (อยู่ระหว่างการสรรหา)	กรรมการ	
๓. นางสาวนภาพร เรืองสกุล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ลาประชุม

รายนามผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางสาวนันทิยา สว่างวุฒิธรรม ผู้ตรวจราชการกระทรวงวัฒนธรรม	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒. นายสุทธิพงศ์ ชาญชฎานนท์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	ผู้ช่วยเลขานุการ
๓. พล.อ.อ.สมชัย พลพะวงศ์ รองหัวหน้าสำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (พลเอกยุทธศักดิ์ ศศิประภา)	
๔. นางวิไล วิทยานารถ รองอธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม	
๕. นายจรูญ นราคร รองอธิบดีกรมการศาสนา	
๖. นายสมชาย มีชูพร รองอธิบดีกรมศิลปากร	

๗. นางนิภา ไสภาสัมฤทธิ์
รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
๘. นายโตม สุขวงศ์
ผู้อำนวยการหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
๙. ผศ. สุวรรณภา เกรียงไกรเพชร
ผู้อำนวยการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
๑๐. นางสาว นราธิป พุ่มทรัพย์
ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
๑๑. นางสาวลัดดา ตั้งสุภาชัย
ผู้อำนวยการสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม
๑๒. นางอรอนงค์ ไกยรวงศ์
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กระทรวงวัฒนธรรม
๑๓. นายสุชาติ หนูพรหม
ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๔. นายวิชิต เพ็ชรดี
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
๑๕. นางสาวธนาพร ทันทิตติกุล
นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ
๑๖. นายอภิสิทธิ์ พิษฐานุรัตน์
เจ้าหน้าที่แผนและงบประมาณ หอภาพยนตร์
๑๗. นายประสพ เรียงเงิน
หัวหน้าสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
๑๘. นายชาญวิทย์ วังช่วย
นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
๑๙. นายธิตศักดิ์ ศิริมังคละ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
๒๐. นางสาวบงกช หงษ์ทอง
นิติกรปฏิบัติการ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์
๒๑. นายวรรณานพันธุ์ วรรณะศักดิ์
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
๒๒. นางสาวรัชณี ภูระย้า
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๐ น.

นายสมชาย เสียงหลาย ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กรรมการและเลขานุการ ดำเนินการ
ประชุมตามระเบียบวาระดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

การขอพระราชทานุญาตทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญาแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

นายสมชาย เสียงหลาย ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กรรมการและเลขาธิการ นำเสนอต่อที่ประชุมว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ กระทรวงวัฒนธรรมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในการอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมให้สืบทอดถึงอนุชนรุ่นหลังสืบไป และทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการในการพัฒนาวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้น กระทรวงวัฒนธรรม จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานถวายพระราชสมัญญาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยมีท่านผู้หญิงจรัสจิตต์ ทีชะระ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม (นางสุกมล คุณปลื้ม) ม.ร.ว. จักรรถ จิตรพงศ์ นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เป็นประธาน อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นรองประธาน และมีผู้ตรวจราชการกระทรวงวัฒนธรรม (นางสาวนันท์ธิยา สว่างวุฒิศธรรม) เป็นกรรมการและเลขาธิการ ซึ่งคณะกรรมการมีหน้าที่ดำเนินการถวายพระราชสมัญญาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเป็นการสนองพระมหากรุณาธิคุณและเฉลิมพระเกียรติให้ปรากฏอยู่ยั่งยืนสืบไป

คณะกรรมการดำเนินงานถวายพระราชสมัญญาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้มีมติเห็นสมควรขอพระราชทานุญาตทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา “อัครานุรักษ์ศิลปิน” แด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาส มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ พระราชสมัญญานี้ อ่านว่า อัก-ชะ-รา-นุ-รัก-สิน-ละ-ปิน คำว่า *อัคร* หมายถึง ยิ่งใหญ่ เป็นเลิศ เป็นยอด คำว่า *อนุรักษ์* หมายความว่า ดูแลรักษาพระราชสมัญญา ‘*อัครานุรักษ์ศิลปิน*’ มีความหมายว่า ศิลปินยิ่งใหญ่ผู้ดูแลรักษางานศิลปะ และมอบให้กระทรวงวัฒนธรรมดำเนินการต่อไป

กระทรวงวัฒนธรรมได้ประสานงานเป็นการภายในผ่านท่านผู้หญิงจรัสจิตต์ ทีชะระ (ที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงานถวายพระราชสมัญญาแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕) เพื่อส่งพระราชสมัญญา “อัครานุรักษ์ศิลปิน” ให้กองราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พิจารณากลับกรอง ก่อนนำเสนอคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบ ในการนี้ ท่านผู้หญิงจรัสจิตต์ ทีชะระ แจ้งให้ทราบว่า คุณหญิงอุไรวรรณ สวัสดิ์ศานต์ ขอเสนอให้พิจารณาคำว่า “อัคราภิรักษ์ศิลปิน” แทนคำว่า “อัครานุรักษ์ศิลปิน” เนื่องจาก คำว่า “อภิรักษ์” แปลว่า ระวัง รักษา ป้องกัน ปกป้อง จะใช้ในงานที่ยิ่งใหญ่ เป็นคำที่สูงส่ง และศักดิ์สิทธิ์กว่าคำธรรมดา ส่วนคำว่า “อนุรักษ์” แปลว่า รักษาให้คงเดิม เป็นคำธรรมดา ดังนั้น คำว่า “อัคราภิรักษ์ศิลปิน” ซึ่งอ่านว่า อัก-ชะ-รา-พิ-รัก-สิน-ละ-ปิน มีหมายความว่า “ศิลปินยิ่งใหญ่ผู้ปกป้องรักษางานศิลปะ” รายละเอียดปรากฏตามเอกสารการประชุมที่มอบให้แก่คณะกรรมการฯ เพิ่มเติม จึงนำเสนอ

ที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบการขอพระราชทานุญาตทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา “อัคราภิรักษศิลปิน” หรือ “อัคราภิรักษศิลปิน” แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาส มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ และมอบกระทรวงวัฒนธรรมดำเนินการต่อไป

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตของที่ประชุม

นายธงชัย ณ นคร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่า ตามเอกสารการประชุมที่นำเสนอ คำอ่านของคำว่า “อัคราภิรักษศิลปิน” อ่านว่า อัก-ขะ-รา-พิ-รัก-สิน-ละ-ปิน นั้น น่าจะไม่ถูกต้อง หากอ่านว่า อัก-ชะ-รา น่าจะมาจากคำว่า “อักขระ” แต่ถ้าคำว่า “อัคร” ควรจะอ่านว่า อัก-คะ-รา-พิ-รัก-สิน-ละ-ปิน มากกว่า จึงขอให้ฝ่ายเลขานุการ พิจารณาแก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาต่อไป

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นเกี่ยวกับคำอ่านของคำว่า “อัคราภิรักษศิลปิน” สอดคล้องกับข้อเสนอ นายธงชัย ณ นคร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายสมชาย เสียงหลาย ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กรรมการและเลขานุการ ได้แจ้งที่ประชุมว่าจะรับข้อสังเกตของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ไปพิจารณาแก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาต่อไป

มติที่ประชุม

เห็นชอบขอพระราชทานพระราชนุญาตทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา “อัคราภิรักษศิลปิน” แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาส มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ และมอบกระทรวงวัฒนธรรม ดำเนินการต่อไป

นายวรรณานันท์ วรรณะศักดิ์

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นายสุทธิพงศ์ ชาญชฎานนท์

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

ผู้ช่วยเลขานุการ

นางสาวนันทยา สว่างวุฒิธรรม

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

ผู้ตรวจราชการกระทรวงวัฒนธรรม

ผู้ช่วยเลขานุการ

ด่วนที่สุด

ที่ รล ๐๐๐๒.๕/๒๐๑๔๕๓

สำนักราชเลขาธิการ

พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ถวายพระราชสมัญญา “อัคราภิรักษศิลปิน” แต่สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงวัฒนธรรม ที่ วธ ๐๒๐๒/๑๗๒๓ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า กระทรวงวัฒนธรรม
ในนามคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ถวายพระราชสมัญญา “อัคราภิรักษศิลปิน” ซึ่งมีความหมายว่า
ศิลปินยิ่งใหญ่ผู้ปกป้องรักษางานศิลปะ แต่สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่อสำนึก
ในพระมหากรุณาธิคุณและเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว

(ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ)

รองราชเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

ราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์

โทร. ๐๒ ๒๒๐๗๒๐๐ ต่อ ๓๓๐๖

โทรสาร ๐๒ ๒๒๐๗๔๘๖

เว็บไซต์ www.ohm.go.th

คำอธิบายพระราชสมัญญา “อัคราภิรักษศิลปิน”
แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

อัคราภิรักษศิลปิน

พระราชสมัญญานี้อ่านว่า อัก-คะ-รา-พิ-รัก-สิน-ละ-ปิน คำว่า อัคร หมายถึง ยิ่งใหญ่ เป็นเลิศ เป็นยอด คำว่า อภิรักษ หมายถึง ความว่า ระวัง รักษา ป้องกัน ปกป้อง พระราชสมัญญา ‘อัคราภิรักษศิลปิน’ มีความหมายว่า ศิลปินยิ่งใหญ่อุปถัมภ์รักษางานศิลปะ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีพระปรีชาสามารถล้ำเลิศในงานประณีตศิลป์ ทุกแขนง ทรงตระหนักในคุณค่าความงามของศิลปะ และทรงทุ่มเทพระกำลังทั้งปวงในการทำนุบำรุง งานศิลปะไว้เป็นสมบัติศิลป์แห่งแผ่นดินไทย พระองค์ทรงเป็นมิ่งขวัญของเหล่าช่างศิลปิน ทรงมี อนุูปการอย่างยิ่งในการอุปถัมภ์ช่างศิลปะ ทรงฟื้นฟูงานศิลปะที่แทบจะสูญสิ้นให้กลับคืนมาสร้างคุณค่า และความภาคภูมิใจแก่ประชาชนชาวไทย พระมหากษัตริย์คุณในการทำนุบำรุงงานศิลปะมีอเนก ประการ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชอัธยาศัยนิยมความเป็นไทย และมี พระราชประสงค์จะเผยแพร่เอกลักษณ์แห่งความเป็นไทยให้ชนทั่วโลกรู้จัก จึงมีพระราชเสาวนีย์ให้ ผู้เชี่ยวชาญศึกษาค้นคว้าเรื่องเครื่องแต่งกายของสตรีไทยโบราณ นำมาออกแบบให้เหมาะสมแก่การใช้ ในโอกาสต่าง ๆ แล้วทรงเลือกมาเป็นฉลองพระองค์ในการตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปทรง เยือนนานาประเทศอย่างเป็นทางการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นต้นมา ซึ่งภายหลังสตรีไทยต่างนิยมแต่งกาย ตามแบบฉลองพระองค์เหล่านี้ จนกลายเป็นเครื่องแต่งกายประจำชาติของสตรีไทย

ผ้าทอมือของไทยเป็นหัตถกรรมชนิดแรกที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชดำริริเริ่มให้เป็นอาชีพเสริมของประชาชนในยามว่างจากการเพาะปลูก เนื่องจากเป็นสิ่งที่ ชาวบ้านรู้จักทำใช้เองในครัวเรือนอยู่แล้ว ทรงส่งเสริมให้ทอผ้าเพิ่มขึ้น และทรงรับซื้อมาเผยแพร่ให้ คนไทยทั้งประเทศได้เห็นความงามของผ้าไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ้าไหมไทย ซึ่งมีกรรมวิธีการทอที่วิจิตร พิสดารหลากหลายรูปแบบ เช่น มัดหมี่ แพรวรา ชิด และจก เป็นต้น พระองค์ทรงฉลองพระองค์ที่ตัดเย็บ จากผ้าทอมือคนไทยเป็นแบบอย่างให้ชนทั่วไปได้เห็น จนเป็นที่นิยมของชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั่วโลก และมีเพียงสนับสนุนการทอผ้าไหมไทยเท่านั้น ยังทรงสนับสนุนให้ใช้พันธุ์ไหมไทยพื้นเมืองอีกด้วย ทำให้ผ้าไหมไทยยังคงมีเอกลักษณ์ของไหมไทยแบบดั้งเดิมอันสวยงามอยู่ต่อไป

จากนั้นจึงมีพระราชดำริให้ชาวไทยหลายภูมิภาคใช้ภูมิปัญญาและวัตถุดิบในท้องถิ่นของตน สร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมประเภทอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น ผลิตภัณฑ์จากป่านครนารายณ์ ผลิตภัณฑ์จาก ชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์จากย่านลิเภา ตุ๊กตาไทย ผลิตภัณฑ์จากกระจูด ตลอดจนงานฝีมือที่ ทำได้ยากและใกล้จะสูญหายไป เช่น การถมทอง การทำคร่ำ การปักชอยแบบไทย และงานประดิษฐ์ จากปีกแมลงทับ เป็นต้น

พระราชกรณียกิจ ...

พระราชกรณียกิจที่ทรงตั้งพระราชหฤทัยจะช่วยให้ชาวไทยมีงานศิลปหัตถกรรมเป็นอาชีพเสริม นอกเหนือจากเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลัก ได้ช่วยให้ประชาชนชาติมีรายได้เพิ่มขึ้น ช่วยรักษา ศิลปหัตถกรรมโบราณของไทยหลายชนิดมิให้เสื่อมสูญไป ช่วยให้ประชาชนภูมิใจในคุณค่าแห่ง ความสามารถของตน และช่วยให้นานาชาติประเทศตระหนักในฝีมือและความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมของ คนไทย

พระราชดำรินำนันทนาการของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ สร้างสรรค์ ส่งเสริม และสืบทอดงานศิลปะโบราณให้ดำรงคงอยู่อย่างกลมกลืนกับบริบทของสังคมไทย สมัยใหม่ พระองค์ทรงริเริ่มให้มีการศึกษา ค้นคว้า และทำนุบำรุงงานศิลปะแต่โบราณ ไม่ว่าจะเป็น สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม วรรณคดี ดนตรี นาฏศิลป์ และหัตถศิลป์ พระองค์ทรงฟื้นฟู รักษา และพัฒนามรดกทางศิลปะของแผ่นดินให้เจริญรุ่งเรือง อีกทั้งพระองค์ทรงให้ความสำคัญแก่การ ถ่ายทอดคุณค่าของศิลปะไทยทุกแขนงสู่เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกำลังในอนาคตที่จะดูแลรักษามรดกศิลป์ ของไทยสืบไป พระราชเสาวนีย์ในเรื่องการอนุรักษ์ดูแลงานศิลปะไทยแต่ครั้งสร้างความตื่นตัวในหมู่ ประชาชน ก่อให้เกิดการทำนุบำรุงงานศิลปะอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง นอกจากนี้ พระองค์ทรงเป็น แบบอย่างในการทรงใช้สอยงานศิลปหัตถกรรมของไทยเป็นประจำสม่ำเสมอ จนเกิดความนิยม แพร่หลายในหมู่ประชาชนชาวไทย ทรงสร้างเอกลักษณ์และอัตลักษณ์แห่งศิลปวัฒนธรรมไทยให้เป็น ที่ประจักษ์แก่สายตาของชาวโลก อันนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณยิ่งใหญ่และทรงคุณค่าอนันต์

*****